

Förutsättningar för god mun- och allmänhälsa hos barn och ungdomar

Enkät till skolpersonal

Förord

Denna rapport är tänkt att ge en bild av förutsättningarna för god mun- och allmänhälsa hos barn och ungdomar. Projektet är ett samarbete mellan Dietisternas Riksförbund, Sveriges läkarförbund och Sveriges Tandläkarförbund. Resultaten baseras främst på en enkät som besvarats av skolsköterskor och skolläkare. Men även andra undersökningar och källor har använts. Rapporten riktar sig främst till beslutsfattare inom hälso- och sjukvården och inom skolsektorn.

Rapporten har sammanställts och projektet har genomförts av Kalle Brandstedt, utredare på Sveriges Tandläkarförbund och Lena Lobelius, kommunikationsansvarig på Sveriges Tandläkarförbund. Projektdeltagare från Dietisternas Riksförbund har varit Susann Ask. Från Sveriges läkarförbund har Cecilia Sandahl deltagit.

Dietisternas Riksförbund

Sveriges läkarförbund

Sveriges Tandläkarförbund

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Inledning.....	5
Redovisning av resultat	5
Vilka besvarade enkäten	5
Övervikt och fetma hos barn.....	6
Förutsättningar och samordning.....	11
Diskussion.....	14
Referenser	15
Bilaga 1 – Enkät till skolsköterskor och skolläkare (pdf)	15
Bilaga 2 – Enkät till kvalitetsansvariga i folktandvården (pdf)	15
Bilaga 3 – Enkät till förskolor om mellanmål (pdf)	15
Bilaga 4 – Tabell- och figurförteckning.....	15

Sammanfattning

Denna rapport har tagits fram i samarbete mellan Sveriges Tandläkarförbund, Sveriges läkarförbund och Dietisternas Riksförbund. Resultaten av enkäten som besvarats av skolsköterskor och skolläkare visar att gruppen anser att problem med övervikt och fetma ökat bland elever de senaste tio åren. Resultaten ligger i linje med den generella utvecklingen av fetma och övervikt i befolkningen.

Skolsköterskorna och skolläkarna uppger att övervikt och fetma har konsekvenser för elever, bland annat nedsatt fysisk kondition. De upplever även att problemen ökat under de senaste tio åren. Skolsköterskorna och skolläkarna uppger att föräldrarna är oroliga för barnens matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på motion. Frågor från föräldrar är vanliga och de upplever att det är svårt att lyfta frågor om övervikt och fetma med föräldrarna. Konkret visar resultaten att:

- 89 procent uppger att föräldrarna är oroliga över barnens matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på motion.
- Nästan samtliga (99 procent) uppger att det är vanligt med frågor om barnens matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på motion samtidigt som 69 procent uppger att det är lyfta dessa frågor med föräldrar.
- 88 procent av skolsköterskorna och skolläkarna vill ha stöd vid frågor om barnens matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på motion. Det stöd som främst efterfrågas är informationsmaterial till föräldrar, 50 procent, samt information om näringsriktig mat, 27 procent.

Enkätresultaten visar att skolsköterskorna och skolläkarna upplever att det finns brister i samordningen kring barnens hälsa. Mer konkret visar resultaten att:

- 98 procent tycker att samhällets insatser för barnens hälsa i stor eller i viss utsträckning behöver samordnas bättre.
- 34 procent av de som besvarat enkäten uppger att de samverkar med primärvården och att endast tio procent samverkar med tandvården.

Inledning

Syftet med denna rapport och de enkäterna som är underlag till rapportens resultat var att synliggöra den risk överkonsumtion av läsk och godis innebär för barns och ungdomars orala hälsa och allmänhälsa. Denna rapport har tagits fram i samarbete mellan följande organisationer:

- Sveriges Tandläkarförbund
- Sveriges läkarförbund
- Dietisternas Riksförbund.

Januari 2020 bli Barnkonventionen svensk lag. Det innebär att samhällets insatser ska bidra till att alla barn ges likvärdiga möjligheter för sin uppväxt utan någon form av diskriminering. Enligt Barnkonventionen har alla barn rätt till bästa uppnåeliga hälsa och till kunskap om goda levnadsvanor samt skydd mot skadliga levnadsvanor och traditionella sedvänjor och barnets bästa ska alltid beaktas [1]. Genom att belysa barns och ungdomars orala hälsa och allmänhälsa vill vi belysa förutsättningarna för intentionerna i konventionen.

Rapporten resultat utgörs främst av en enkät som besvarades av skolsköterskor och skolläkare. Enkätfrågorna finns i bilaga 1. I rapporten finns även material från den enkät som besvarats av kvalitetsansvariga inom folkvandvården. Frågorna i den enkäten finns i bilaga 2. Dessutom har resultat från en enkät till förskolor om mellanmålens innehåll använts och den enkäten redovisas i bilaga 3. Samtliga tabeller och figurer listas i bilaga 4.

Redovisning av resultat

Vilka besvarade enkäten

Enkäten skickades ut till skolor och skulle besvaras av skolsköterskor eller skolläkare. Totalt inkom 246 svar. Av dessa svar var alla utom ett från skolsköterskor och nästan 97 procent av de som besvarade enkäten var kvinnor. Det inkom svar från samtliga län förutom Gotland och utslaget på kommuner så besvarades enkäten av minst en person i 44 procent av Sveriges kommuner. I vissa kommuner inkom fler än ett svar.

Tabell 1. Antal svar och andel svarande kommuner per län.

Län	Antal svar	Andel (%) svarande kommuner i länet
Stockholm	46	58
Uppsala	10	63
Södermanland	13	56
Östergötland	11	54
Jönköping	10	38
Kronoberg	4	38
Kalmar	7	42
Gotland	0	0
Blekinge	6	40
Skåne	41	52
Halland	7	50
Västra Götaland	36	47
Värmland	5	25
Örebro	10	38

Län	Antal svar	Andel (%) svarande kommuner i länet
Västmanland	6	20
Dalarna	8	47
Gävleborg	6	50
Västernorrland	3	29
Jämtland	5	50
Västerbotten	5	27
Norrbotten	7	36
Totalt	246	44

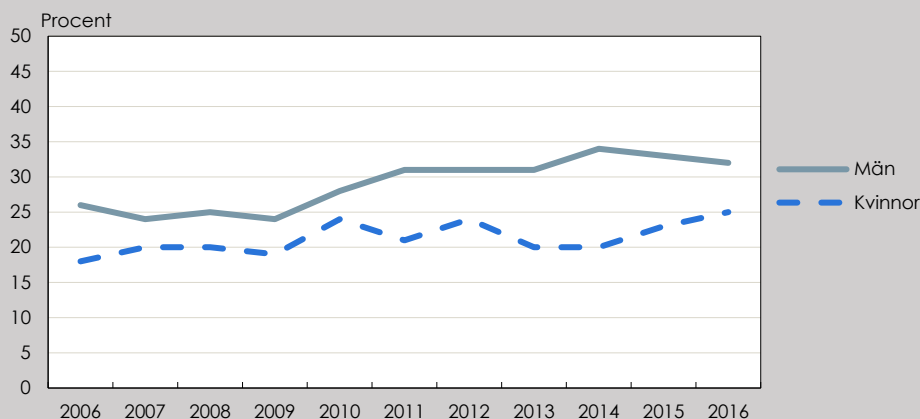
Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

Övervikt och fetma hos barn

Övervikt och fetma kan beskrivas genom body mass index (BMI). Ett högt BMI är en av de fem främsta riskfaktorerna i Sverige för förlorade friska levnadsår. Sedan 1980-talet har andelen personer med fetma tredubblats i Sverige [2]. Den nationella folkhälsoenkäten, *Hälsa på lika villkor*, visar att andelen unga vuxna med fetma eller övervikt ökat sedan 2006. Andelen män med övervikt eller fetma har ökat från 26 till 32 procent och bland kvinnor har andelen ökat från 18 till 25 procent, vilket framgår av figur 1.

Figur 1. Övervikt och fetma bland unga vuxna

Andel i befolkningen 16 till 29 år som uppgett ett BMI som antingen klassas som övervikt eller fetma. Redovisat uppdelat på kvinnor och män för åren 2006 till 2016.

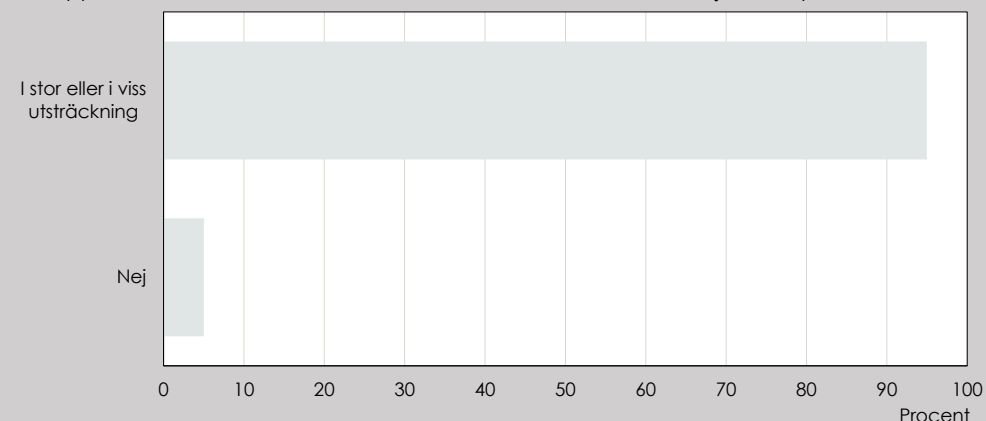
Källa: Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten.

För barn och unga är den rekommenderade mängden fysisk aktivitet minst en timme per dag. I Folkhälsomyndighetens undersökning *Skolbarns hälsovanor i Sverige* är andelen som når rekommendationen låg. Andelen är lägst hos 15-åriga flickor, nio procent och andelen är högst bland 11-åriga pojkar där 23 procent ägnar sig åt fysisk aktivitet minst en timme per dag. Andelen fysiskt aktiva barn och unga är enligt undersökningen liten och oförändrad under perioden 2001/02 till 2017/18 [3].

I enkäten till skolsköterskor och skolläkare fanns frågan om de upplever att övervikt och fetma har ökat bland barn. Nära 95 procent svarade att övervikt och fetma har ökat hos barn de senaste tio åren, vilket framgår av figur 2.

Figur 2. Övervikt och fetma hos barn

Andel som uppgett att övervikt och fetma har ökat i stor eller i viss utsträckning samt andel som inte upplever att fetma och övervikt de senaste tio åren. Svar "Vet ej" är bortplockade.

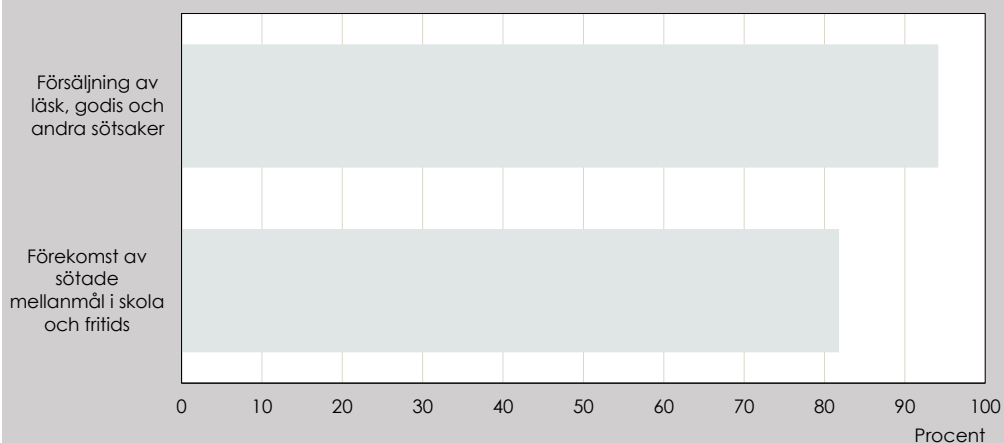

Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

Övervikt och fetma kan leda till en rad sjukdomar. Två av tre barn som är överviktiga i 10- till 13-årsåldern blir även överviktiga som vuxna. Därför är det viktigt att undvika övervikt hos barn [4]. Enligt undersökningen *Skolbarns hälsovanor i Sverige* uppger cirka 3 till 4 procent av 11-åringarna att de dagligen äter godis. För 13- och 15-åriga barn och unga är andelen 6 till 8 procent. Bland barn och unga uppger mellan 2 till 8 procent att de dagligen dricker läsk [5]. Av de skolsköterskor och skolläkare som besvarade enkäten uppgav samtliga negativa konsekvenser kopplat till övervikt och fetma hos barn. 41 procent uppgav nedsatt fysisk kondition som en negativ konsekvens och 33 procent uppgav en negativ konsekvens i form av svårigheter att röra sig. Nästan samtliga, 94 procent, uppgav att de tycker att det är problematiskt med försäljning av läsk, godis och andra sötsaker på skolor. 82 procent uppgav att sötade mellanmål i skola och fritids är ett problem, vilket framgår av figur 3.

Figur 3. Förekomst av läsk, godis och andra sötsaker samt sötade mellanmål

Andel som uppgett att det är problematiskt att det säljs läsk, godis och andra sötsaker på skolor samt att det är problematiskt att det förekommer sötade mellanmål i skola och i fritids. Svar "Vet ej" är bortplockade.

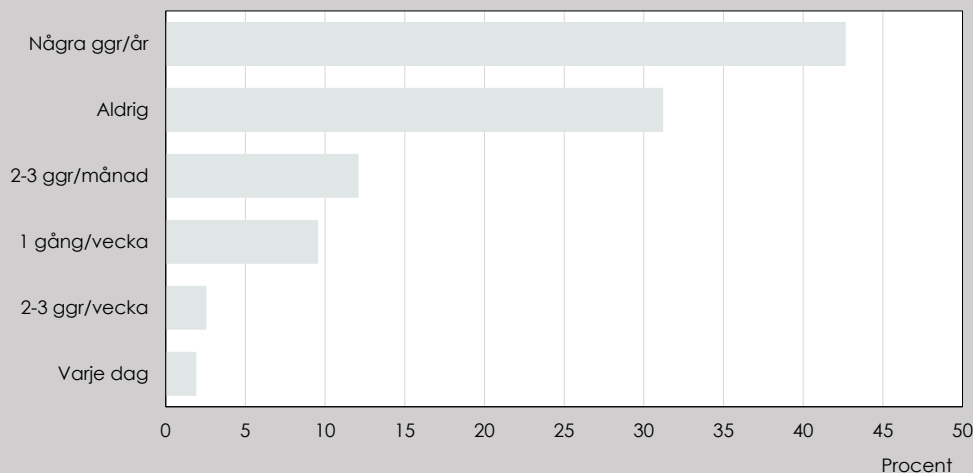

Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

I den enkätundersökning om mellanmål som besvarats av skolor berörde en fråga förekomst av sötade mellanmål i skolan. 43 procent av skolorna som besvarade enkäten uppgav att de serverar sötade mellanmål några gånger per år, vilket framgår av figur 4. 31 procent svarade att de aldrig serverar sötade mellanmål och endast två procent svarade att de dagligen serverar sötade mellanmål.

Figur 4. Hur ofta serveras sötade mellanmål, t ex kräm, nyponsoppa, söt yoghurt, fil, saft och bullar eller glass?

Redovisning av hur ofta skolorna serverar sötade mellanmål. Fler än ett svar kan anges.

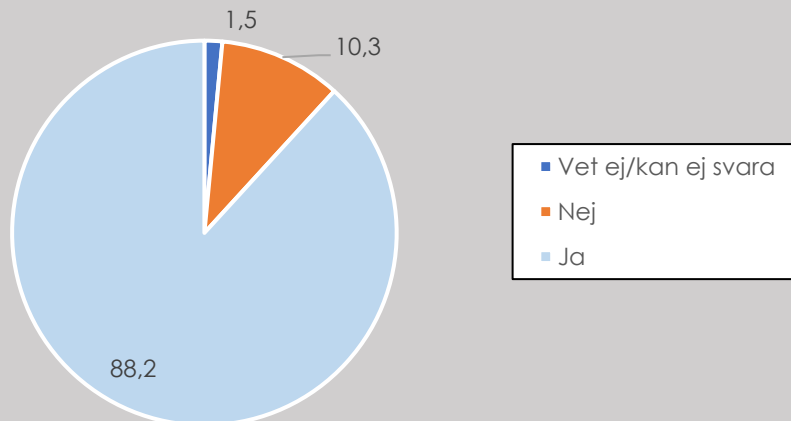

Källa: Enkät om mellanmålens innehåll, Sveriges Tandläkarförbund.

Att skolorna förhållandevis sällan serverar sötade mellanmål kan delvis bero på att en så pass stor andel arbetar utifrån Livsmedelsverkets råd *Bra mat i skolan*. Livsmedelsverkets råd innehåller bland annat information om vad hälsosamma matvanor innebär. Enligt Livsmedelsverket inkluderar hälsosamma matvanor mycket grönsaker, frukt och baljväxter, fullkornsprodukter, magra mejeriprodukter, fisk, skaldjur och växtbaserade oljor med mycket omättade fetter. Samtidigt som konsumtionen av läsk, saft, godis, glass och bakverk bör vara mycket begränsad [6]. 88 procent av skolorna som besvarade Livsmedelsverkets enkät till grundskolor uppgav att de har en måltidspolicy med hänvisningar till Livsmedelsverkets råd, vilket framgår av figur 5.

Figur 5. Måltidspolicy i grundskolor

Andel av grundskolorna som har en måltidspolicy med hänvisningar till Livsmedelsverkets råd Bra mat i skolan.

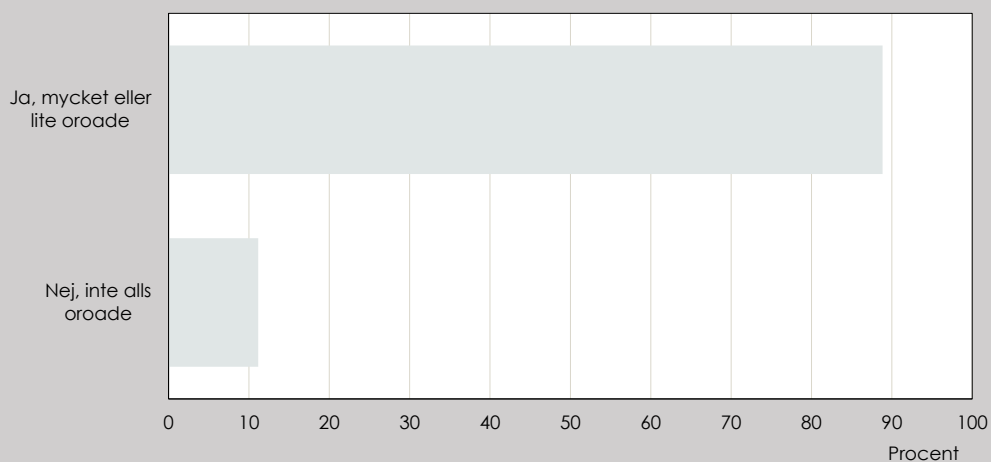

Källa: Livsmedelsverket.

Bland skolsköterskorna och skolläkarna uppgav 89 procent att barnens föräldrar är oroad över barnens matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på motion, vilket framgår av figur 6. Endast 11 procent uppgav att föräldrarna inte alls är oroliga över barnens matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på motion.

Figur 6. Föräldrarnas oro över barnens matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på motion

Upplevelser kring om föräldrarna är mycket eller lite oroade eller inte oroade alls över barnens matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på motion. Svar "Vet ej" är bortplockade.

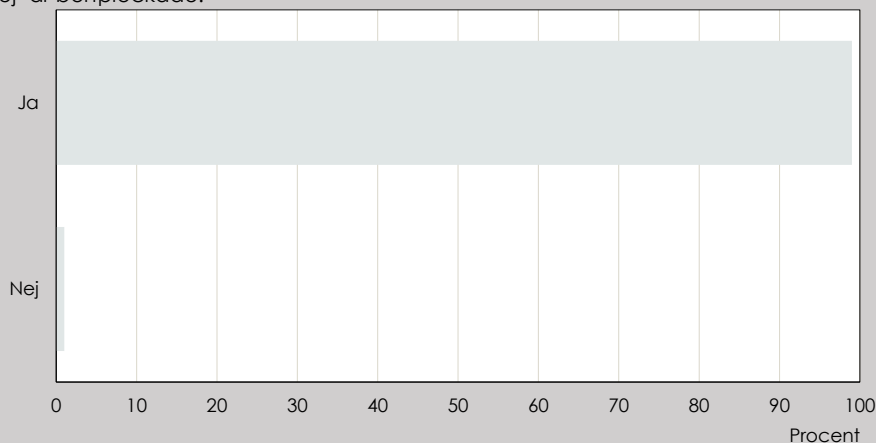

Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

I det dagliga arbetet är skolsköterskorna och skolläkarna i kontakt med barn och föräldrar. Nästan samtliga, 99 procent, uppgav att det är vanligt med frågor om barns övervikt, matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse eller motion, vilket framgår av figur 7.

Figur 7. Vanligt med frågor om övervikt, barns matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse och motion

Andel som svarat "Ja" eller "Nej" på frågan om det i det egna arbetet är vanligt med frågor om övervikt, barns matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse och motion. Svar "Vet ej" är bortplockade.

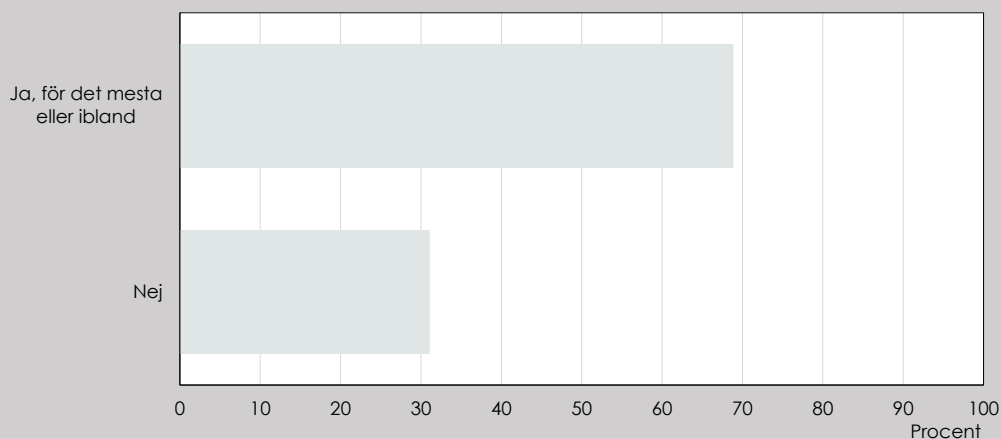

Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

Frågor om barns övervikt, motion och tandhälsa kan uppfattas som känsliga. 69 procent av skolsköterskorna och skolläkarna uppgav att det är svårt att lyfta sådana frågor med föräldrar, vilket framgår av figur 8. Det kan jämföras med att 31 procent uppgav att det inte är några svårigheter att lyfta dessa frågor.

Figur 8. Svårigheter att med föräldrar ta upp frågor om övervikt, barns matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse och motion

Andel som för det mesta eller ibland, alternativt inte tycker att det med föräldrar är svårt att ta upp frågor om övervikt, barns matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse och motion. Svar "Vet ej" är bortplockade.

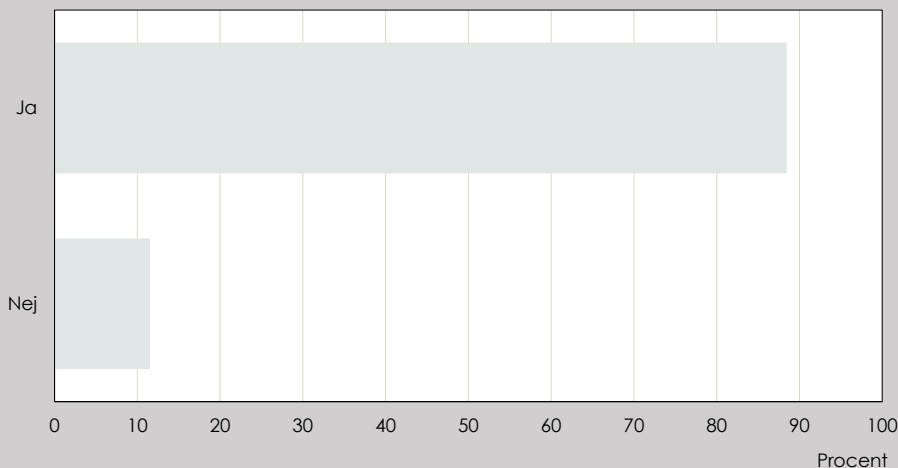

Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

88 procent uppgav att de skulle ha nytta av ett stöd när de lyfter frågor om barns övervikt, matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse och motion. Det kan jämföras med att 12 procent uppgav att det inte skulle ha nytta av ett stöd (figur 10). Resultaten visar att även en del av de som inte tycker att det är svårt att ta upp frågor om exempelvis barns övervikt och konsumtion av sötsaker (figur 8) anser att ett stöd skulle underlätta i arbetet.

Figur 9. Stöd i samband med frågor om övervikt, barns matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse och motion lyfts med föräldrar

Andel som svarat "Ja" respektive "Nej" på frågan om de skulle ha nytta av stöd när frågor om övervikt, barns matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse och motion lyfts med föräldrar. Svar "Vet ej" är bortplockade.

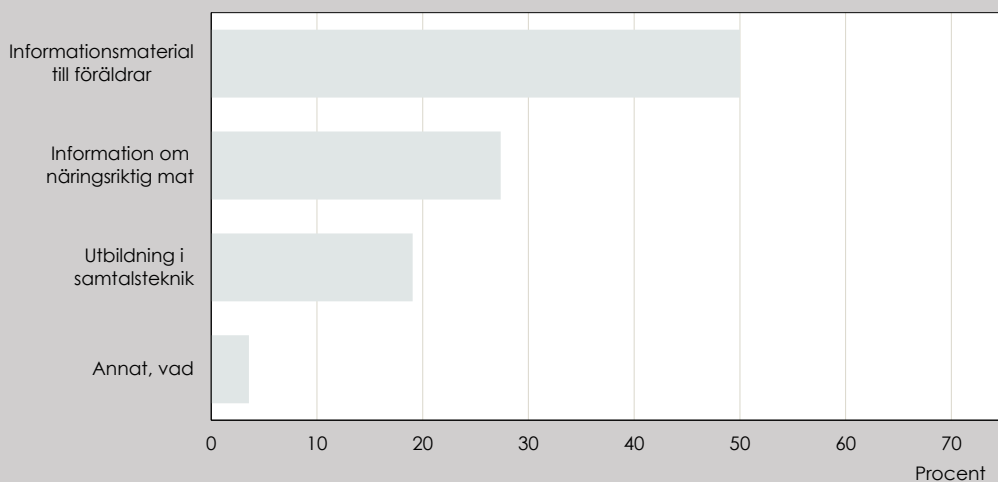

Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

Stöd när svåra frågor lyfts med föräldrar kan underlätta för personal. Ett bra stöd säkerställer också att information är korrekt och kan ge information om hur föräldrar kan söka mer information. I 50 procent av svaren efterfrågas stöd till föräldrar i form av informationsmaterial, i 27 procent av svaren efterfrågas information om näringsriktig mat och i 19 procent av svaren efterfrågas stöd i samtalsteknik, vilket framgår av figur 10.

Figur 10. Vilket stöd efterfrågas

I andelar redovisat vilket stöd som efterfrågas i samband med kontakt med föräldrar gällande övervikt, barns matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse och motion. Fler än ett svarsalternativ kunde anges.

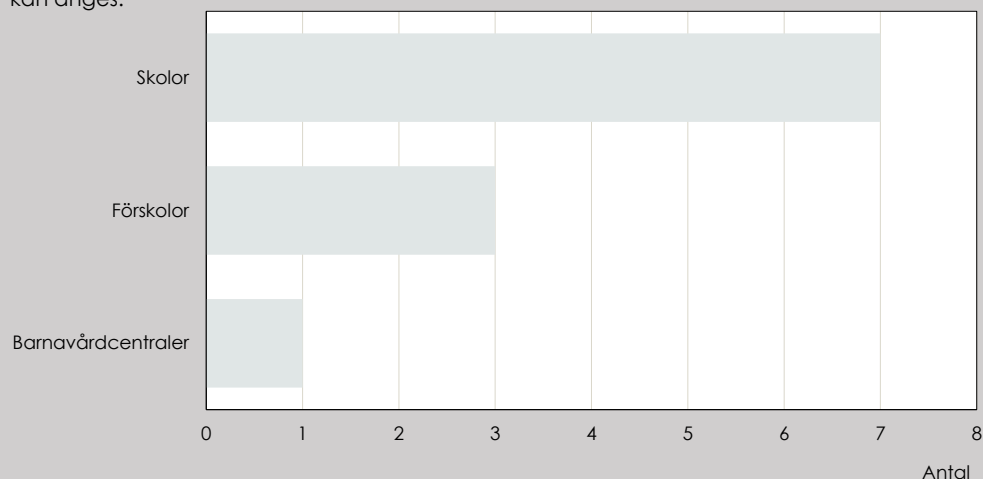

Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

Kvalitetsansvariga inom landstingens munhälsoarbete fick besvara en enkät där en fråga berörde samverkan. Flera av de kvalitetsansvariga upplever att det är svårt att komma in i verksamheter. Det är vanligast att det är svårt att komma in i skolor med munhälsoarbete, vilket framgår av figur 11. Svårigheten för kvalitetsansvariga att komma in i skolornas verksamhet står i kontrast till det behov av stöd som skolsköterskorna och skolläkarna efterfrågar.

Figur 11. Samverkan gällande munhälsoarbete

Antal kvalitetsansvariga som uppgett att det finns svårigheter att komma in i verksamheterna barnavårdscentraler (BVC), skolor eller förskolor med munhälsoarbete. Fler än ett svarsalternativ kan anges.

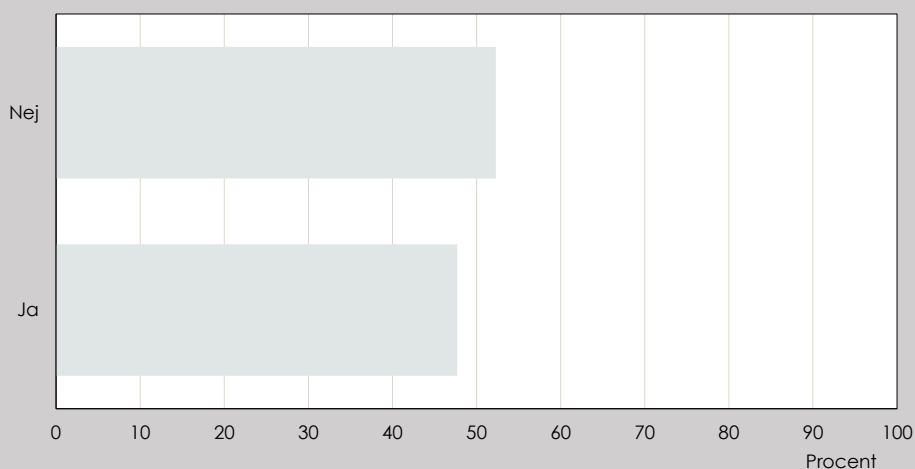
Källa: Folkvandvårdens kvalitetsansvariga, Sveriges Tandläkarförbund.

Förutsättningar och samordning

En viktig del i skolhälsovårdens arbete är regeringens folkhälsopolitiska mål och Agenda 2030. Ett av delmålen i Agenda 2030 är god hälsa och välbefinnande [7]. Ungefär 48 procent anser att kommunen eller landstinget ger förutsättningar till att nå dessa mål, vilket framgår av figur 12.

Figur 12. Ger kommun eller landsting möjlighet att arbeta för att nå folkhälsomål

Andel som svarat "Ja" respektive "Nej" på frågan om de upplever att kommunen och landstinet ger möjlighet till att arbeta för att nå regeringens folkhälsomål. "Vet ej" ingår ej i redovisningen.

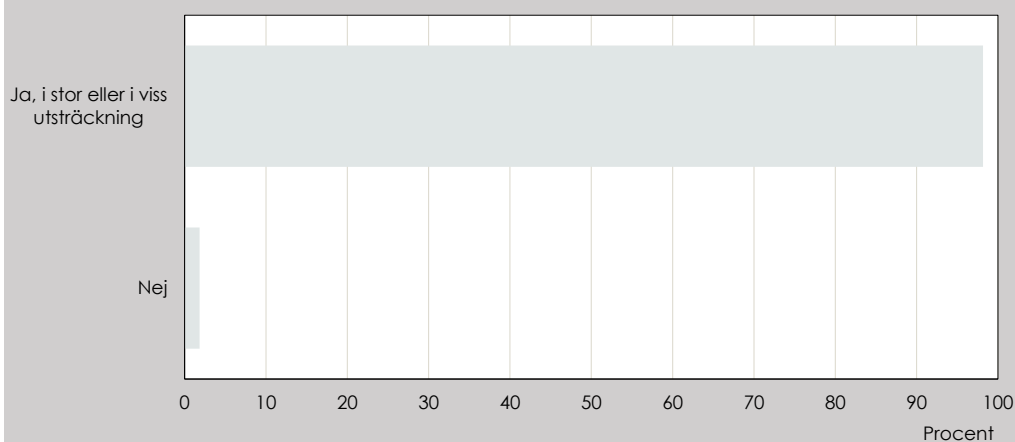

Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

I figur 13 presenteras skolsköterskornas och skolläkarnas syn på samordningen kring barnens hälsa. 98 procent uppger att samhällets insatser behöver samordnas bättre.

Figur 13. Samhällets samordning av insatser kring barnens hälsa

Andel som anser att samhällets insatser för barnens hälsa i stor eller i viss utsträckning behöver samordnas bättre, alternativt att insatserna inte behöver samordnas bättre. "Vet ej" ingår ej i redovisningen.

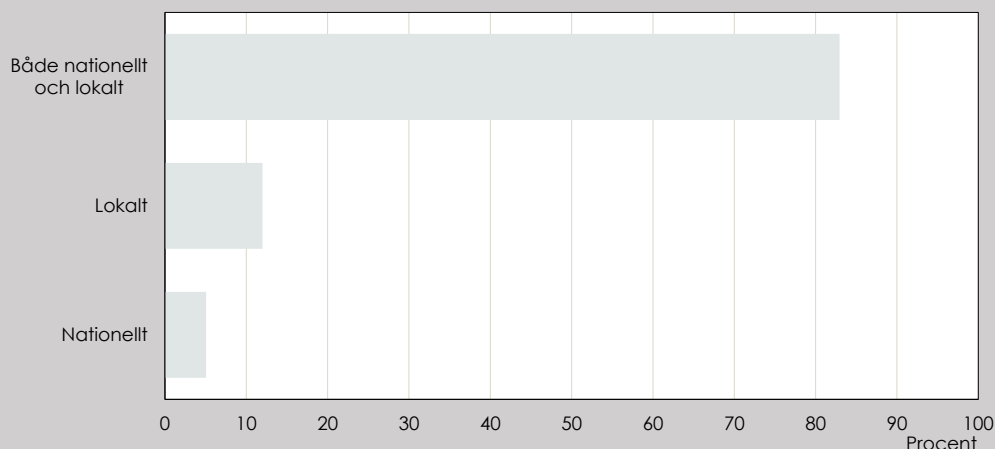

Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

83 procent av skolsköterskorna och skolläkarna uppger att samordningen behöver förbättras både nationellt och lokalt (figur 14). 12 procent anser att samordningen behöver förbättras på lokal nivå och fem procent anser att den nationella samordningen behöver förbättras.

Figur 14. Nivå för förbättrad samordning

Svar i andelar gällande om samordningen behöver förbättras nationellt, lokalt eller både nationellt och lokalt. "Vet ej" ingår ej i redovisningen.

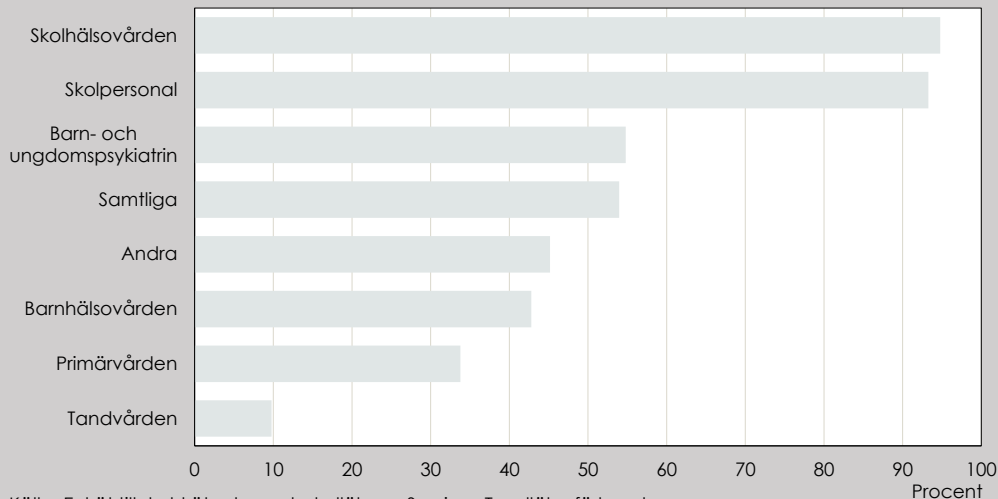

Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

Resultaten visar att skolsköterskorna och skolläkarna ofta samverkar med andra yrkesgrupper från skolhälsovården och skolpersonal, 95 respektive 93 procent. Genomsnittet för samtliga yrkesgrupper är 54 procent. De yrkesgrupper som skolläkarna och skolsköterskorna samverkar minst med är primärvården och tandvården. Andelen som uppger att de samverkar med primärvården var 34 procent jämfört med 10 procent gällande tandvården, vilket framgår av figur 15.

Figur 15. Samverkan med andra yrkesgrupper

Andel som svarat att de ofta eller ganska ofta samverkar med andra yrkesgrupper om barns hälsa. "Vet ej" ingår ej i redovisningen.

Källa: Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund.

Diskussion

Resultaten visar på ett upplevt problem kring elevers övervikt och fetma hos skolsköterskor och skolläkare. Gruppen upplever att problemen har ökat i omfattning under de senaste tio åren. Den oro hos föräldrar som skolsköterskorna och skolläkarna upplever är viktig att adressera. Speciellt viktigt blir det att adressera frågan eftersom det är så pass vanligt med frågor kring barnens matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på motion. Eftersom dessa frågor är vanliga, samtidigt som en stor andel av skolsköterskorna och skolläkarna uppger att det är svårt att lyfta sådana frågor till föräldrarna, är det viktigt att tillgodose de behov av stöd som gruppen har. Resultatet visar att det stöd skolsköterskorna och skolläkarna främst är i behov av är informationsmaterial.

Det är anmärkningsvärt att så pass stor andel av skolsköterskorna och skolläkarna uppger att samverkan kring barnens hälsa behöver förbättras. De verksamheter som gruppen i minst utsträckning samverkar med är primärvården och folktandvården. Samtidigt uppger kvalitetsansvariga inom folktandvården att de har svårt att nå ut med information till skolor. Det kan konstateras att:

- samverkan kring barnens hälsa måste förbättras
- behovet av information behöver tillgodoses.

Dietisternas Riksförbund, Sveriges läkarförbund och Sveriges Tandläkarförbund har som målsättning att ha en aktiv roll för att tillgodose informationsbehovet hos skolsköterskorna och skolläkarna. Vi anser dock inte att vi är ansvariga för att förbättra förutsättningarna samverkan. Det ansvaret ligger primärt hos kommuner, regioner och regeringen. Dock bidrar Dietisternas Riksförbund, Sveriges läkarförbund och Sveriges Tandläkarförbund gärna i ett sådant arbete. Ett led i detta bidrag blir att informera beslutsfattare om rapportens resultat.

Referenser

1. Barnombudsmannen, webbsida hämtat den 13 mars 2019
<https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/barnkonventionen/konventionstexten/> ,
rubrik Konventionstexten.
2. Folkhälsomyndigheten, webbsida, hämtat den 27 november 2018
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/fysisk-aktivitet-och-matvanor/> ,
rubrik Fysisk aktivitet och matvanor.
3. Skolbarns Hälsovanor i Sverige
4. Livsmedelsverket, webbsida hämtat den 27 november 2018
<https://www.livsmedelsverket.se/matvanor-halsa--miljo/sjukdomar-allergier-och-halsa/overvikt-och-fetma> , rubrik Övervikt och fetma.
5. Skolbarns Hälsovanor i Sverige
6. Bra måltider i skolan, Livsmedelsverket; 2018.
7. Regeringen, webbsida, hämtat den 5 februari 2019
<https://agenda2030delegationen.se/blogg/agenda-2030/om-agendan/mal-3/> , rubrik Mål 3.

Bilaga 1 – Enkät till skolsköterskor och skolläkare (pdf)

Bilaga 2 – Enkät till kvalitetsansvariga i folktandvården (pdf)

Bilaga 3 – Enkät till förskolor om mellanmål (pdf)

Bilaga 4 – Tabell- och figurförteckning

Figur	Datakälla
Tabell 1. Antal svar och hemlän för svarande skola	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 1. Övervikt och fetma bland unga vuxna	Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten
Figur 2. Övervikt och fetma hos barn	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 3. Förekomst av läsk, godis och andra sötsaker samt sötade mellanmål	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 4. Hur ofta serveras sötade mellanmål, t ex kräm, nyponsoppa, söt yoghurt, fil, saft och bullar eller glass?	Enkät om mellanmålens innehåll, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 5. Måltidspolicy i grundskolor	Livsmedelsverket
Figur 6. Föräldrarnas oro över barnens matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på motion	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 7. Vanligt med frågor om övervikt, barns matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse och motion	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 8. Svårigheter att med föräldrar ta upp frågor om övervikt, barns matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse och motion	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 9. Stöd i samband med frågor om övervikt, barns matvanor, konsumtion av godis och sötsaker eller brist på rörelse och motion lyfts med föräldrar	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 10. Vilket stöd efterfrågas	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 11. Samverkan gällande munhälsoarbete	Folktandvårdens kvalitetsansvariga, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 12. Ger kommun eller landsting möjlighet att arbeta för att nå folkhälsomål	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund

Figur	Datakälla
Figur 13. Samhällets samordning av insatser kring barnens hälsa	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 14. Nivå för förbättrad samordning	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund
Figur 15. Samverkan med andra yrkesgrupper	Enkät till skolsköterskor och skolläkare, Sveriges Tandläkarförbund

**Förutsättningar för god mun- och
allmänhälsa hos barn och ungdomar**

Rapport STF 2019:01 finns att ladda
ner från hemsidorna hos respektive
förbund:

<https://tandlakarforbundet.se/faktabank/dokument/rapporter/>

<http://drf.nu/rapporter/>

<https://slf.se/publikationer/>

